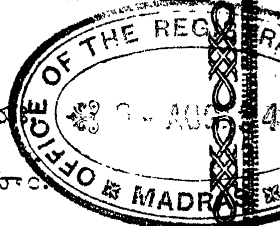
శ్రీరస్తు.

శ్రీసీతారామాయనమః

శ్రీరామానుజో జయతితమాం.

శ్రీకాంచీపురాధివాసినా

శత్త్రుపురీశిరోమణిశ్రీకృష్ణతాతసూరి చరణాభివర్ధితేన

శ్రీకింగేహపురీతట్టాన్వయాబ్ధి జాతేన

శ్రీరామాంఘ్రియుగళాద్వితీయ బింబభక్తైకసేవాశుకవినా

బాలసరస్వతీనామ రంగనాథార్యేణ

కదాచిత్సద్భక్త్యాస్మై షమచిరాద్విరచితో

శ్రీహనుమత్సంజీవనీయుక్త రామసాయనం నామగ్రన్థః

నెల్లూరు పురవాస్తవ్యరసికజనవరేణ్యైర్ముద్రాపితోయం

విజయతేతరాం.

శ్రీ రంగనాయకీ విలాస ముద్రాక్షరశాల.

రంగనాయకులపేట, నెల్లూరు.

జయసంవత్సర వైశాఖమాసః.

1894 సం॥ మేనెల.

పండితాభిప్రాయాః.

వాధూలాన్వయదుగ్ధాబ్ధిరాకాచంద్రస్యధీనిధేః నృసింహార్యస్యపుత్రో యంరంగనాథాహ్వాయస్సుధీః ॥ శ్రీరామపాదాబ్జమిళిందమానసో వేదాంత తత్వప్రవణైకచేతనః వాచస్పతిప్రఖ్యధియోధురంధరః కృతింవ్యధాద్రామర సాయనాభిధాం॥

శ్రీమదఖండ భూమండలమండనాయమాన కాంచీనగరవాస్తవ్యసం ఖ్యావదగ్రేసరస్య శ్రీనృసింహాఖ్య విద్వన్మణేః కులభూషణేనరంగ నాథనా మ్నాసుధియావిరచితం తాపత్రియ సంతప్తసమాహ్లాద చతురం సకలాఘత మోనిర్హారణఖద్యోత ప్రాయం సకలగుణాలంకారశ్లేషాది సహితం ఇదంజీ య్యాదాచంద్రతారకం మేదిన్యాం ॥ ఇదంభారద్వాజకులతిలకస్య వేంకటే శార్యస్యపుత్రేణస్వామి నామకేనకృతం॥

జయతు జానకీజానిః.

రంగనాథార్య రచితమరుత్సంజీవనీయుతం సంసేవ్యయాంతిశంసర్వే సంతో రామరసాయనం ॥ శ్రీమత్కాంచీపురాధిష్ఠిత శ్రీమత్కోంగేహావురి తట్టాన్వవాయ పారావారశశాంకమండల బాలసరస్వతీనామ రంగనాథా ర్య వాణీవిలాసజన్య హాతుమత్సంజీవినీయుత రామరసాయన సంసేవనేన సంతస్సుఖమాప్నువంతి నిస్సందేహమితిసర్వేషాం ప్రతిభాతీతి సర్వైస్సం తోష్టవ్యమితి ప్రార్థయామిబోనాలకృష్ణనామా.

శ్రియైనమః.

శ్రీసీతారామాయనమః

శ్రీరామరసాయనం.

౧. రామోనామ రసాయనం స్వరసతస్త్రైలోక్య సంతాపహాంది వ్యంధికృత దేవతాన్నమతులం ధ్వస్తాప్తశోకాధికం । దేవానామపి దుర్లభం బహుగుణం సుప్రాపమాప్తస్థలేదోషఘ్నం శరణాగతైక సుఖదం సేవేయసద్యః ఫలం॥ ౨. రామోనామ రసాయనం సమగుణం స్వాపమ్య సంపాదనం సంసారాశ్రయ దావతాడితనృణాంతాపప్రణాశాస్పదం । తారంతారకమంత్రరాజగసితం తామ్యజ్జనాలంబనం తత్తల్లోకవిలక్షణం మునిధనంసేవేయబీజాలయం॥ ౩. రామోనామ రసాయనం రతిబలప్రాకృష్య మాణాంతరభ్రామ్యల్లోల హృదామతీ వమనసాంసంతర్పణం సౌఖ్యదం । ధ్యానాత్కేవలమత్రతత్ర చమనస్సంప్రార్థ్య సర్వప్రదంవ్యాధిధ్వాంతమహౌధి మూలహరణంసేవేయమూలంసదా॥ ౪. రామోనామ రసాయనం నవనవంషడ్వర్ణ దుర్గాశ్రయం వారంవారమతీవ సర్వవిబుధైస్సంపీయమానంసమం । స్వారంస్వారమపార ఖేదశమనం సంపత్ప్రదంసంస్తుతం తత్కాలోపహాకృవైద్యదుర్లభపదం సేవేయవిశ్వాశయం॥ ౫. రామోనామ గసాయనం నిజబలం వేదాంతముఖ్యాటవీ సంఫుల్లం సకలాగమాభిధవృతి ప్రాచుర్యమత్యాశ్రితం । నానాభావ్య రసాశ్రితాద్భుతరసంతాంత్యా వివిక్తంసదాసేవే యానఘమాదరేణ జగతాం ఆద్యంతమూలంముహుః॥ ౬. రామోనామ రసాయనం పటుధృతం పారమ్యవాజైర్వృతంవర్యంసారస సంభవాది మమరుత్వారమ్యబీజంపరం । రామాభోగవిచేష్టనాది వివిధవ్యాధిప్రసిద్ధౌషధంసిద్ధంసిద్ధగణేషుదేవమహితం సేవేయనిత్యంముదా॥ ౭. రామోనామ రసాయనం నతిమతామార్త్యాది సంభేదనం రమ్యంరంజితసర్వవైద్యరసికంరాత్రిందివంభాసురం । రాజత్కైరవణీ శశాంకశిరోభూషామశే శ్రాంతరేచార్వాగుప్తమనంతమూలమహితం సేవేయనక్తందివం॥ ౮. రామోనామ రసాయనం మహిమతామానంద దివ్యాపగాసారప్లావ మహోత్సవం బహువిధం తత్తద్దధ

చ్ఛాశ్వతం । వక్తృస్యందనరాజ శేఖరమహీభృత్తత్సదాభూరిదం పూతంపూ
ర్ణదయాంబుదాన మమలం సేవేయ సారంసదా॥ ౯. రామోనామ రసా
యనం రతిపతి భ్రాంతిధ్వాట్ట హాసాగ్రి మబాహ్యస్మృత్యదర్ప విదారణా మరపతేరి
ష్టంసదా పూజితం । సాక్షాదష్టను వర్ణమంత్రరసితం తాత్పర్యమార్యంపరం
నానా సృష్టివిహారభూతి ఫలిగం సేవేయ లోకోత్తరం ॥ ౧౦. రామో
నామ రసాయనం రఘుపదం సర్వజ్ఞసామ్రాజ్యదం సామోల్లాస విలాస సంచి
తరసం సత్త్వంపదం సర్వదా । వాతాహారిత శీతఘర్మ సహన స్వాయత్తచిత్తాం
తరై రానందాద్విచితంచ లబ్ధమతులం సేవేయ సానందిభిః ॥ ౧౧. రా
మోనామ రసాయనం రచనయాజాతం వినాకించ హృత్స్వాంతభ్రాంతి విభేద
నం బహుమతం ధ్యానైకగమ్యోదయం । వాల్మీక్యాదిమునీంద్రకవితాచా
తుర్యకందాశ్రయం వంద్యంభక్తజనామృతం బహుతరం సేవేయమిత్రాస్స్వ
యం॥ ౧౨. రామోనామ రసాయనం నతవరశ్రీశేషసోదర్యతా సంప
న్నం స్వప్నరాంగణా శ్రితమహావీరాగ్ర్యధైర్యప్రదం । సామ్నా కాశితకాంతది
వ్యమహిమస్వాభిన్నపంచాక్షరం కామం కామసహస్ర కామవిషయం సేవే
యవాణీధనం॥ ౧౩. రామోనామ రసాయనంనవరుచి ప్రాచుర్యపుంజాక్ష
రం రాకాచంద్రకిశోర మూర్ధకహృదయ స్వాభీష్టవిద్యాశనం । రామంరేచి
తశాత రాధ్వజనతా సంసారతాపత్రయం తత్తత్త్రిగ్మకరాన్వయాన్వితపదం సే
వేయరాజత్పదం॥ ౧౪. రామోనామ రసాయనం రఘువర శ్రీరామచంద్రా
న్వయం రస్యంస్వాదు సమస్తజీవజనన భ్రాంత్యాది నిర్మూలనం । భూమిశ్రోత్రి
త్రమహామునీ శకరణిస్వాహారవర్గోచ్ఛ్రితం భవ్యంభావుక భక్తిభాజనపదం సే
వే యవిశ్వామృతం॥ ౧౫. రామోనామ రసాయనం రవికులప్రోద్దండ
జాలోద్ధృతం లోకాలోక మహీధరాధి భువన ప్రాంతప్రసిద్ధౌషధం । వల్మీ
కాద్భవతాప సాదివిదితం వల్మీకభూస్వాశ్రయం హృద్యాకృత్రిమవార్తయా
సుఘటితం సేవే యభక్తామృతం॥ ౧౬. రామోనామ రసాయనం నవదళ
త్కాశ్మీర వర్ణాభయా వైదేహ్యా వివిధోప చార సహితం వ్యావర్ణితా సారి
తం । సాక్షాచ్చక్రవరావతీర్ణ భరతవ్యాక్షిప్తబుద్ధి ప్రభాదానంది వ్యామతీవర
మ్యమఘు వతు సేవే యసారస్వతం॥ ౧౭. రామోనామ రసాయనం రచ
నతో జాతం నజాత్వీదృశం చాన్యత్కించన భావివాభవదపి త్రైలోక్యసర్వ
స్థలే । సంసేవ్యం కరణత్రయైరవిరతం కాలాదృతే సుక్రమం కాశీ దేశవిజృం
భణాత్మనిలయం సేవేయ సర్వోత్తమం॥ ౧౮. రామోనామ రసాయనం వ
సుధాస్వాదాలి కాయిప్రభో రామశ్చాద్భుత వర్ణమంత్రఘటితం రాకేందు

సంభాసురం । క్రవ్యాగ్జ్వాలకజాల భీమరచనంమారీచ పాపాఖిల ప్రాయశ్చి
త్తసుభాషితంసేవే యసర్వాలయం॥ ౧౯. రామోనామ రసాయనంనతధ
నం నాడిందమస్నేహదం సర్వేశ్వేనతతాను వాదపతతస్సి క్తంరసోస్నేషస్సైః। జి
హ్వాచాపలదూరమోచన పటుస్సా న్వరస్య గర్భోద్భవంసేవే యానిశమత్రత
త్రసుఖదంసూరిప్రబుద్ధాశనం॥ ౨౦. రామోనామ రసాయనం పరనిధి
ధ్యానాంగసంవర్ధనం త్రయ్యంతాపణ వర్ణ్యరత్నగణితం కారుణ్యాహారాశ్రితం।
కాశీపట్టణజీవజాతనిఖిల ప్రత్యక్షణిశ్రేయసం కుర్వత్సాఘనిరస్తదోష మన
ఘం సేవేయసర్వాదృతం ॥ ౨౧. రామోనామ రసాయనం మహారలం
భాస్వత్సువర్ణోదరంపాలత్స్యవరజ్యోత్తమస్య హృదయ వ్యాపార సంశ్లేషి
తం విశ్వోద్భవతాప సాగ్రిమమనస్సారస్వ సంవాహనంసాక్షాదద్భుతశక్తి
యంత్రితపదం సేవేయనామాలయం॥ ౨౨. రామోనామ రసాయనం శివ
పరంశైవాస్యపద్మాదృతంసాకం సర్వజగత్తవే శివమనోనాళీక మిత్రోదయం
భూతేశాగ్రిమహస్తభాసురవలద్దివ్యాక్షమాలాలల ద్వృత్తిస్వక్షితితోతి ప్రాభా
తజగత్సేవేయసర్వాత్మకం॥
౨౩. రామోనామ రసాయనం రతిపతిధ్వంసిందుశీరుషోత్తమ స్వాహారం
సకలారిభీషణ గవంసమ్మోద కోచ్చారణం । జాతంకోసలదేశదిత్యుసతతం స
ర్వత్రే సంకాశితం సారంద్వ్యక్షరమాత్ర మాశ్రితధనం సేవేయవిశ్వాశ్రయం॥
౨౪. రామోనామరసాయన ౯జతభూరక్షార్ద్ర జన్మాశ్రయం రామంనార
ద వక్త్రచంద్రల సితస్వార స్వగ్నోదయం । నానావేదతతీ నిరంతరమహా
నందా యకందరపేదం సాక్షాదచ్యుత దివ్యధామ విషయ్యం సేవేయ భక్త్యాస
దా ॥ ౨౫. రామోనామరసాయనం పటునదద్వీణా మునీశాంతరత్రయ్యం
తామృత రూపభాగధి గతంనానావురాణేష్వపి । పన్యాహార మకర్తతప్త
ఋషిసన్మప్రాశనంనిర్భరం నిత్యంసత్యను నీడసంతత పదంసేవేయ సానంద
ధు ॥ ౨౬. రామోనామ రసాయనం కమలభూలోకేశపారాయణ ప్రా
పందాద్వయ చిత్తరంగ భువిసత్ తత్తత్సువర్ణద్వయం । నిత్యంధ్వాంత విహా
రరాక్షసకులశ్రోత్రా శనివ్యాకృతి ప్రాప్తంవేదగి రామనంత శరణంసేవేయ
సద్భావనం ॥ ౨౭. రామోనామ రసాయనం మహిజని శ్రీభ్రూకుటీ రంజ
నం రోషావేశ విభేదనం నతిమతామానంద సందోహదం । వైదేహీవర మం
త్రరూప విహితం వందారు బృందారక భ్రాంతి భ్రంశన దివ్యమంత్ర మతులం
సేవేయ సౌఖ్యాలయం ॥ ౨౮. రామోనామ రసాయనం కపిపతేరార్తిచ్ఛి
దర్శాసన స్తోత్రంగా త్రవతా మతీవను కృతంత్వభ్యాస సౌఖ్యప్రదం। మిత్రం

విశ్వచక్రాచరస్యామ హితంపూర్ణం దయావాహినీ భంగై రంచిత నైజరూ
పల లితంసేవేయ సోహంనతః ॥౨౯. రామోనామ రసాయనం బుధగతంసం
సారసంభీషణం సారంతారక బీజమంత్రచటులంచాతుర్య సర్వార్థదం ।
రామస్వీయ పదంసమస్త జగతాముద్భాసినం సంపదం సేవేయ స్మరతామపా
రకమాలా కారుణ్యదం శాంతిదం ॥ ౩౦. రామోనామ రసాయనం గుణ
గణ ప్రాచుర్య బద్ధం వరంక్లీం ముఖ్యామల దైవతౌషధి గతం ప్రత్యక్ష సి
ద్ధౌషధం । రాజద్భ్రాజిత వక్త్రరామరమణం రమ్యాశ్రయం స్వాదృతం సేవే
యానిశమేవమాది మపద్దైర్దుర్జ్ఞేయనైజస్థితి ॥ ౩౧. రామోనామ రసా
యనం పరమరుజ్ఞాతేనమోదేనహాప్రఖ్యాతంపరమౌషధం భవవతాంపారమ్య
బీజంబలం । ప్రాయశ్చిత్తమనంతపాపజటిల ప్రోద్దండదుష్కృత్యవత్త్వాం సా
మావిపదం కవీశవినుతం సేవేయచింతాపహం॥ ౩౨. రామోనామ రసా
యనం రతిపతిప్రత్యర్థి దివ్యాంజనం రాధామాధవ భాదుదారరసవత్సారాం
శైకస్వమ్మతం । ప్రత్యాహారమితి ప్రవాదకుగిరాం ప్రత్యాశయావర్జితం పా
రం వేదగిరామశోష్యమధురం సేవేయసంపత్ప్రదం॥ ౩౩. రామోనామ ర
సాయనం తుసరయూభూభాగ సంవర్ధనం జ్ఞానాలంబనసాధుజాతశరణంసం
సారభేదౌషధం । గౌరీశానవరాస్య లాస్యరసికంమారం మనోభారతీవృత్తి
నామనిదంపదాభిధమహిమా సేవేయగాఢందృఢం॥ ౩౪. రామోనామ ర
సాయనం రసగతం శ్రీరామభూతార్చితం శ్రీమదాశుపవనామరూప మహిమ
వ్యాఖ్యాన సూచీంసదా । సాహంకార మదాంధచిత్త వికుటీదూరం పరం
పాఘుషుపాత్రియోహ్యం శరణాగతార్థ మఖిలంసేవేయసర్వార్థదం॥ ౩౫. రా
మోనామ రసాయనం సముదృశామానం దసందోహినీదానంధ్యానవశాదనంత
గుణగంగంభీరభాస్వత్ఫలం । సామాలంబవిభీషణార్య శరణంనామ ప్రసిద్ధాత్మ
కంసేవేయాహ మతీవసక్తి వశతో దాక్షాసదృక్షాంతరం॥ ౩౬. రామో
నామ రసాయనం కులగిరిప్రాంతోద్భవత్సౌమ్యౌషధిప్రాచుర్యాళిదసాది.
బీజమనఘం ఖ్రీత్యాసమం శ్రావితం । సంపత్సౌఖ్య మహార్థి సర్వఫల
దం భక్త్యావృతానా మహాసిద్ధం సర్వగుణ ప్రధానలలితం సేవేయసా
రౌషధం ॥ ౩౭. రామోనామ రసాయనం రఘుపతేరక్షీణపక్షాశ్రితంస
త్కృతేశసమానతుండలలిత శ్రీరామచంద్రాశ్రయం । వేధోముఖ్య విచారదివ్య
పదగం వేదాంతసిద్ధంధనం వేదారణ్యగుహాంత భాసురమహాసేవేయసర్వో
న్నతం ॥ ౩౮. రామోనామ రసాయనం ననుకిముభ్రాంతార్థవాదాంధిత
శ్రాంతప్రాణతదివ్య చక్షురుదితం దివ్యప్రభావంమహత్ । శ్రావంశ్రావమత

వశా స్త్రీపదతో క్రాంతాల్పనృణామపి భక్త్యాస్తిక్యః మతిప్రదంమమధనం సేవేయ విశ్వంధన౯॥ ౩౯. రామోనామ రసాయనం శతమఖ ప్రోత్సాహ మంత్రంఫలం కామ్యతో క్రీధ ముఖారిశశ్వదమల స్వంచారు భద్రంవిభు । ప్రోత్సాహంపరిణామపేశలమిదం ధ్యానప్రసిద్ధాధ్వని ప్రాప్తంముగ్ధముదార దర్శనమహో సేవేయసధ్యఃఫల౯॥ ౪౦. రామోనామ రసాయనంశివ ముఖస్వారస్య సంపాదనంశ్రీరంగేశవరాంఘ్రి సారసరస స్వాపమ్య సంవాహనం । కింకింవాద విదూరమాశ్రితమనోదుఃఖాది సర్వాపహం సేవేయాహమతిప్రభావిలసితంసంమోదపుంజాత్మనా ॥ రామోనామ రసాయనం పటుదృతం పారమ్య సంపోషణం సాక్షాదచ్యుత బింబపాత్రనిహితం సంసేవతేయః పుమా౯ ' సోత్సాహం శిశుగీరుపాధిలసిత శ్రీరంగనాథార్యధీ వ్యాకృష్టంసతు సైవఖిద్యతిపరం సమ్మోదలేశాశ్వతం॥

రామరసాయనం

సమాప్తమ్.

శ్రీరస్తు.

హనుమత్సంజీవని.

---

౧. సైషామారుతినామకాభువినుతా సంజీవనీ స్వాదృతా । స్వాదిష్ఠాచరమార్గరక్షణధురా సంవాహనే దీక్షితా । సారా సర్వమహౌషధాఖిలగుణా సంపత్తిదా ధ్యాయతాం దాత్రీభక్తనృణామనంతఫలదా సంభాసతే శాశ్వతీ॥ ౨. సైషామారుతినామకా రఘువర శ్రీపాదపద్మాశ్రితా నిత్యం రంజిత భక్తలోక నిఖిలా సద్విక్రమైస్సంమితా స్వామిప్రశ్రయదర్శితానమ మహాద్భుత ప్రభావాతులా సాహంకారజనాతి దూరవిభవా సంజీవనీ రాజతే ॥ ౩. సైషామారుతినామకా గుణగణైరాఢ్యా సదావర్ణితా వర్ణవ్యాకృతిసర్వసారచతురా తత్త్వార్థ సంబోధినీ సాలంకార సమస్తశాస్త్ర ధిషణా సంచారసత్కారిణీ సర్వానర్థగతి ప్రచారగహరణా సంజీవనీ కాశతే ॥ ౪. సైషామారుతినామకా సకలదా సంసారభీమాసదాన మ్రామోదనిదాన మద్భుతమతి ప్రాకాశపారమ్యదాభీ మాశత్రుకృతే భవాబ్ధితరణి ర్భామారతి ధ్వంసినీ కామంకాతరరక్షణీయని పుణా సంజీవనీ ద్యోతతే॥ ౫. సైషామారుతినామకా పటువటు ప్రత్యక్షధర్మాలయా పారంభక్తియుజామనంత లలితా సర్వత్ర సంభానురా సాక్షాద్రామపదాబ్జవాహన పరిచర్యార్థముద్భాసినీ నానావీర మహోత్సవాసబలదా సంజీవనీ భ్రాజతే॥

హనుమత్సంజీవని

సమాప్తా.

10047